

Sabima kartleggingsnotat 17, 2024

Kartlegging av ravinedaler på Romerike, Akershus fylke i 2024

Av Siv Moen

Vårtur i Storenga/Røysi-ravinen på Eidsvoll.

Kartlegging av ravedaler på Romerike, Akershus fylke i 2024

Emneord: Romerike sopp- og nyttevekstforening, kartlegging, ravedaler, Romerike, sopp, Lillestrøm, Eidsvoll, Nittedal

Kartleggingsansvarlige i Oslo og omland sopp- og nyttevekstforening og Romerike sopp- og nyttevekstforening har i løpet av årene 2016-2024 sammen drevet en kartleggingsgruppe som arrangerer fellesturer i vårt distrikt med vekt på kartlegging av sopp. Vi har i overkant av 55 navn på e-postlisten og av disse er det ca. 10 som jevnlig møter opp på kartleggingsturer. Målet er å øke kompetanse og interesse for kartlegging samtidig som vi får gode registreringer i Artsobservasjoner.no. Hovedvekten av de som har vært aktive har hatt bosted i Oslo eller på Romerike.

Ravedal er en truet naturtype, kategori sårbar (VU). Særlig grunnet nydyrking og bakkeplanering er denne naturtypen blitt betydelig redusert. Raviner finnes i Norge hovedsakelig i østlandsområdet og i Trøndelag. I Akershus finner vi det største sammenhengende ravineområdet i Nord-Europa, så vi har et ansvar for å ta vare på dette.

I 2017 kartla vi i ravine ved Nitelva sør i Nittedal. I årene etter har vi hatt mange kartleggingsturer til forskjellige raviner. Noen fordi de har vært trua av nedbygging og andre fordi de er lite kartlagt for sopp. En erfaring er at ravinekartlegging er problematisk dersom det er/har vært mye nedbør. Det blir sleipt, glatt og rasfarlig. Høstturene vi planla for 2023 måtte vi flytte til 2024 blant annet grunnet uværet Hans.

En annen erfaring er at det er forholdsvis lite jordboende storsopper i bunnen av ravinene. Vi finner mange arter som vokser på andre arter, altså vedboende, snyltere og sopp på karplanter som strutseving. I liene er det ofte planta granskog, noe som fører til flere vanlige barskogsarter. Disse har vi ikke brukt mye tid på i år.

Vi har gjennomført en vårtur og fire høstturer i raviner i 2024 og en tur vår og en høst på Lahaug i et område som ligger tett innpå raviner.

De fleste ferdig bestemte funn er lagt inn via artsobservasjoner.no, men noen gjenstår fremdeles å bestemme enten ved mikroskopi og/eller sekvensering og å legge inn.

Videre i rapporten er det litt om de enkelte av de sju turene og en tabell med noen av artene som ble funnet. Vi velger å fokusere på rødlistearter, fremmedarter og arter med få funn i den kommunen ravinene ligger i. Vi ser at det er stor forskjell på hvor mye som er kartlagt av arter i de forskjellige kommunene. I 2024 er det i kommunene Lillestrøm, Eidsvoll og Nittedal vi har kartlagt i raviner.

10. april 2024 – Den nedlagte militærleiren Lahaugmoen-Lillestrøm kommune-truet grunnet nedbygging

Dette er ikke direkte ravine, men velger å ta det med fordi det er fare for avrenning til ravinene i området dersom det blir anlagt en enorm støyvoll av urene masser rundt en planlagt skytebane. NRK ønsket å skrive noe om denne konflikten mellom skytebane og nedbygging av natur, så vi inviterte med en reporter og fotograf på kartleggingen. Også politikere og andre interesseorganisasjoner ble invitert og blant annet ordføreren i nabokommunen Nittedal ble med. Det ble både TV-sendinger og mange presseoppslag. Dette var i forkant av en høring av skytebaneplanene og vi ser ikke bort ifra at vårt arbeid her har vært medvirkende til at det kom kraftige innsigelser til planene fra flere offentlige organer. Det var ca. 10 kartleggere med på turen.

Stor-Oslo TV P1 Stor-Oslo Tips oss

Viktig skog kan bli hugget og sprengt vekk

Viktig skog kan bli ofret for å lage nye skytebaner. Den inneholder enda flere rødlistearter enn tidligere kjent, viser ny kartlegging.

Soppksperten Edvin Johannesen mener det ville være synd om den gamle granskogen ved Lahaugmoen går tapt.

Dag Aasdalen
Journalist

Vi rapporterer fra Lahaugmoen, Lillestrøm

Publisert 25. apr. kl. 06:06

Det er allerede slått fast at denne skogen er et viktig område for sjeldne og rødlistede sopparter. Nå vil soppkjennerne se om det er enda mer å finne. Pekende i midten biolog Kåre Homble.

FOTO: ROLF PETTER OLAISEN / NRK

Det ble gjort 135 registreringer i artsobservasjoner.no fra denne turen, 110 forskjellige arter derav 65 sopp. Det var fremdeles en del snø på bakken, så det meste av sopp er funnet på død ved. I artsobservasjoner.no er ikke disse observasjonene ført på prosjektet Kartleggingsmidler Sabima da kartleggingen er utenfor selve ravinen. Et utvalg funn:

		Antall funn registrert i Artskart				
Navn	Vitenskapelig Navn	Artsgrupp e	Rødlis te	Lillestr øm	Akersh us	Norge
Ask	Fraxinus excelsior	Karplanter	EN	5338	287	35869
bleik bønnelav	Buellia disciformis	Lav		1	19	720
bikkjenever	Peltigera canina	Lav		2	200	2572
kvaefilt	Sorocybe resinae	Sopp		1	14	34
grankonglepute	Phragmotrichum chailletii	Sopp		2	18	126
	Dothiorina tulasnei	Sopp		1	1	4
	Tapesia lividofusca	Sopp		1	7	38
mørkt elgdyngbegeer	Cheilymenia stercoraria	Sopp		1	1	3
	Pseudombrophila guldeniae	Sopp		1	26	234
	Sirococcus conigenus	Sopp		1	4	20
bjørkebevre	Exidia repanda	Sopp		1	14	924
svartsonekjuke	Phellinus nigrolimitatus	Sopp	NT	19	1112	9110
	rynkeskinn	Phlebia centrifuga	Sopp	NT	28	1181
oransjegranskål	Aleurodiscus amorphus	Sopp		1	18	202
	rynketåre	Dacrymyces lacrymalis	Sopp		2	24
	Chionaspis salicis	Virvelløse dyr		2	20	116

26.april 2024 Storenga/Røysi-ravinen- Eidsvoll kommune

Røysi/Storenga består av to ravinedaler avskilt av en markert rygg. Terrenget er forholdsvis lettgått. Området består av gråor-heggeskog med innslag av alm og ask i tillegg til bjørk, selje, gran og furu. Vi har vært her tidligere år, i juni og oktober. Vi finner stadig nye arter, men denne gangen ble det ikke registrert rødlistede arter. Fire kartleggere var med.

Lycogala maculatum, 3. registrering i Norge.

Det ble gjort 50 registreringer i artsobservasjoner.no fra denne turen, 48 forskjellige arter derav 47 sopp.

			Antall funn registrert i Artskart		
Navn	Vitenskapelig Navn	Artsgruppe	Akershu		
			Eidsvoll	s	Norge
neslekjegle	Leptosphaeria acuta	Sopp	1	11	105
tofargehårskål	Capitotricha bicolor	Sopp	2	11	168
lyst prikkbeger svart	Ascobolus	Sopp	1	1	37
	sacchariferus				
kvaebeger	Sarea difformis	Sopp	1	25	165
rogneknapp	Eutypella sorbi	Sopp	1	22	228
ospekjuke	Ceriporiopsis aneirina	Sopp	2	18	591
ospetorneskinn	Peniophora polygonia	Sopp	1	21	426
strengekjuke	Porpomyces mucidus	Sopp	2	24	290
	Lycogala maculatum	Sopp	1	2	4
gullpære	Oligonema favogineum	Sopp	1	19	95
ullkule	Trichia varia	Sopp	1	85	490
	Frankia alni	Virvelløse dyr	1	3	10

24.august 2024 **Li skole SV-Nittedal kommune**

Området vi kartla denne dagen ligger mellom Markerud gård og Li skole, sør i Nittedal. Området består av gammel granskog og en ravinedal med storbregneskog. Det var en i sameiet som ønsket en artskartlegging, da områdene her er truet av boligbygging. Det er et ønske om vern. Grunnet mye nedbør ble den planlagte kartleggingen utsatt en dag og det var bare to av kartleggerne som hadde anledning til å være med. Mye av tiden ble brukt i granskogen.

Strutseving dominerer langs bekken i dalbunnen. Her sees også ask.

Det ble gjort 46 registreringer i artsobservasjoner.no fra denne turen, 46 forskjellige arter derav 37 sopp. Det meste ble funnet på granleger. Noen belegg er sendt til sekvensering og svar ventes først om et par måneder.

Navn	Vitenskapelig Navn	Artsgruppe	Rødliste/ fremmed art	Antall funn registrert i Artskart		
				Nittedal	Akershus	Norge
ask	Fraxinus excelsior	Karplanter	EN	143	5341	35869
	Mycosphaerella depazeiformis	Sopp		1	24	40
rødhylmeldugg	Erysiphe vanbruntiana var. sambuci- racemosae	Sopp	LO	1	2	7
	Allophylaria campanuliformis	Sopp		1	38	38
askeskuddbeger	Hymenoscyphus fraxineus	Sopp	SE	1	20	191
stubbekorallsopp	Ramaria apiculata	Sopp		1	20	99
grått torneskinn	Peniophora cinerea	Sopp		1	37	459
olivenoreriske	Lactarius cyathuliformis	Sopp		1	5	124
terrakottasmør	Fuligo leviderma	Sopp		1	7	125
	Eriophyes xylostei	Virvelløse dyr		2	8	18
	Phyllocoptes gracilis	Virvelløse dyr		1	2	4
	Pegomya seitenstettensis	Virvelløse dyr		1	1	1

28.august 2024 Julsrudevja sør – Eidsvoll kommune

Vi undersøkte en liten del av Julsrudevjaravinen med utgangspunkt fra Dokken, sør for Juldsrudåa og mellom E6 og Vorma. Ravinen har svært bratte sider og denne dagen var det svært gjørmete ned i bunnen og flommarksområdet, så vi valgt å holde oss mest oppi lia. Høgstaudeskog, lågurtskog og bregneskog med mye selje, vier og gran og en del døved. Denne dagen var vi fem kartleggere, derav en fra Botanisk forening.

Denne klokkehatten vokser på bregnestengler. Vi har ikke klart å artsbestemme den, og har derfor levert den til sekvensering.

Det ble gjort 251 registreringer i artsobservasjoner.no fra denne turen, 197 forskjellige arter derav 82 sopp. Flere av artene, også fremmedartene ble funnet oppe på platået over ravinen. Vi fant overraskende

mange jordboende «vanlige» sopparter som ikke har vært registrert i Eidsvoll kommune tidligere.

				Antall funn registrert i Artskart		
Navn	Vitenskapelig Navn	Artsgruppe	Rødliste/ fremmed art	Eidsvoll	Akers hus	Norge
vinterkarse	Barbarea vulgaris	Karplanter	NR	242	6562	21889
hvitdodre	Berteroa incana	Karplanter	SE	11	390	2753
buskhyll	Sambucus racemosa	Karplanter	SE	383	4857	23970
hagelupin	Lupinus polyphyllus	Karplanter	SE	1455	9709	62799
rynkerose	Rosa rugosa	Karplanter	SE	51	2482	20630
alm	Ulmus glabra	Karplanter	EN	71	2908	24115
rødhylmeldugg	Erysiphe vanbruntiana var. sambuci-racemosae	Sopp	LO	1	2	7
	Allophylaria campanuliformis	Sopp		1	38	38
granklubbemor kel	Heyderia abietis	Sopp		3	13	106
rød åmeklubbe	Cordyceps militaris	Sopp		3	22	653
sinobergrynhatt	Cystodermella cinnabarina	Sopp		1	7	260
svartringfluesopp	Amanita porphyria	Sopp		1	200	1753
spiss kanelslørsopp	Cortinarius croceoconus	Sopp		1	13	82
gulskivemusling sopp	Crepidotus caspari	Sopp		2	29	145
lutrødspore	Entoloma rhodopolium	Sopp		1	52	588
lakssopp	Laccaria laccata	Sopp		1	229	4749
frøkenreddikso pp	Hebeloma helodes	Sopp		1	2	23
stubberusthette	Xeromphalina campanella	Sopp		2	165	1176
elgkragesopp	Protostropharia alcis	Sopp		1	17	144
steinsopp	Boletus edulis	Sopp		2	345	4041

sleipsopp	Gomphidius glutinosus	Sopp		1	244	2585
pluggsopp	Paxillus involutus	Sopp		3	361	3376
svart trompetsopp	Craterellus cornucopioides	Sopp		3	187	1020
konglepiggsopp	Auriscalpium vulgare	Sopp		2	90	1150
vierriske	Lactarius aspidius	Sopp		1	15	304
skjellriske	Lactarius spinosulus	Sopp		2	59	372
gulmelksøtriske	Lactarius tabidus	Sopp		1	117	1780
toppråtesopp	Stereum sanguinolentum	Sopp		1	151	1702
furubarskålrust	Coleosporium tussilaginis	Sopp	PH	10	430	2605
arverust	Puccinia arenariae	Sopp		1	12	101
maigullshot	Entyloma chrysosplenii	Sopp		1	3	7
svart kvaebeger	Sarea difformis	Sopp		2	27	167
kløyvsopp	Schizophyllum commune	Sopp		3	254	1409
svovelsopp	Hypholoma capnoides	Sopp		3	212	2323
sokkjuke	Polyporus leptoccephalus	Sopp		3	135	1184
bjørkemusling	Trametes betulina	Sopp		2	303	1188
gul barksopp	Vesiculomyces citrinus	Sopp		1	51	387
	Stigmella pretiosa	Virvelløse dyr	VU	2	3	13

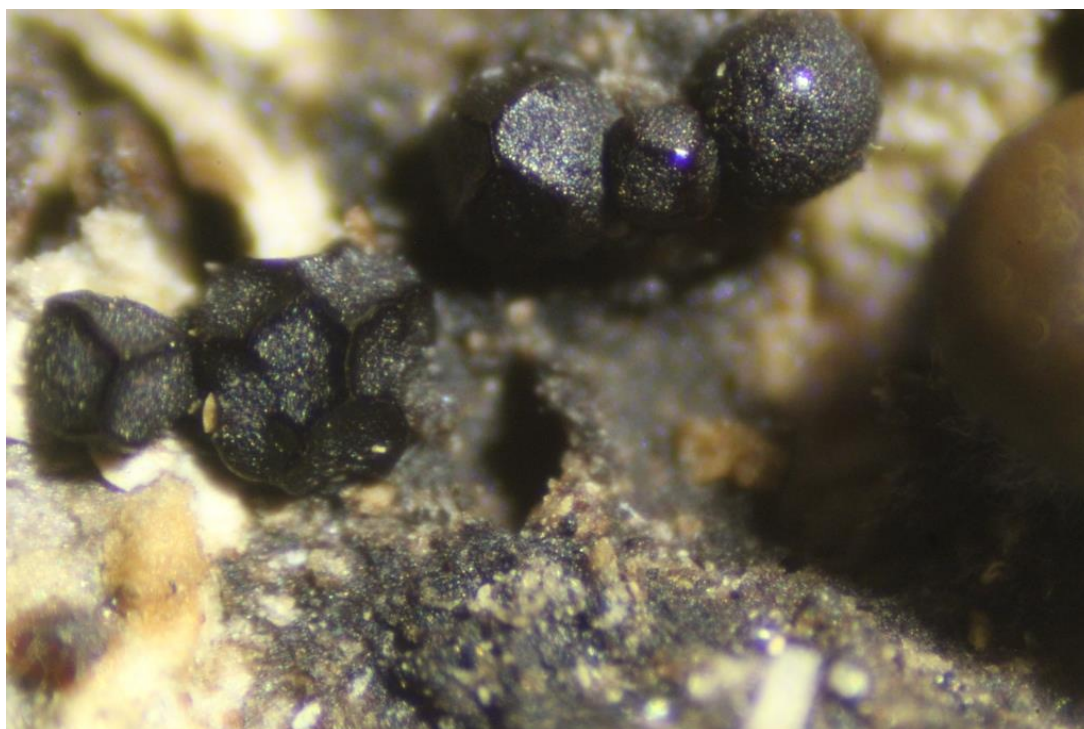
19. september 2024 Tømmereggen ved Frogner i Lillestrøm kommune

Romerike sopp- og nyttevekstforening fikk en henvendelse fra Anne Marte Aure med spørsmål om vi kunne stille med noen som kan fortelle om soppene i raviner. Aure er utdannet arkitekt og hennes avgangssoppgave fra arkitektstudiet ved Paris-Malaquais tar for seg nedbyggingen av ravinlandskapet på Romerike – det største menneskeskaptet naturinngrepet i Norgeshistorien. Siden 2022 har hun arbeidet med å formidle viktigheten av ravinlandskapet på Romerike i møte med fremtidens klimautfordringer. I forlengelsen av dette organiserer hun en serie ravinevandring hvor hun inviterer ulike bidragsytere med forskjellig kompetanse for å vise frem potensialet som finnes i og rundt ravinene. Politikere og lokalbefolkningen rundt ravinene er med på vandringene. Vi fem kartleggere startet dagen et par timer

tidligere i ravinen og møtte etter hvert ca. 15 vandrere som interessert fulgte med da vi fortalte om hva vi holdt på med. Vi fikk denne tilbakemeldingen i ettertid: «Tusen takk for at dere ville bli med på ravinevandringa forrige torsdag. Det var utrolig spennende og jeg tror det gikk opp mange lys denne dagen. Det dere gjør er kjempebra og viktig og mange snakket varmt om engasjementet deres i løpet av resten av vandringa!»

Vandrerne fikk sett flere sopper som er vanlige å finne i ravinene, blant disse strutsevingepipe.

Litt pygmépusleslim fulgte med ett belegg med slimsoppen klubbenøste. Ble først oppdaget etter hjemkomst og undersøkelse i stereolupe.

Det ble gjort 56 registreringer i artsobservasjoner.no fra denne turen, 52 forskjellige arter derav 43 sopp. De fleste av de virvelløse dyra i tabellen under er bestemt på grunnlag av miner på blad.

Navn	Vitenskapelig Navn	Artsgruppe	Rødliste	Antall funn registrert i Artskart		
				Lillestrøm	Akershus	Norge
rynkeskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	Sopp	NT	28	1190	5413
isabellamykkj uke	<i>Trechispora hymenocystis</i>	Sopp		4	24	166
pygmépuslesli m	<i>Licea pygmaea</i>	Sopp		1	2	45
	<i>Acalitus brevitarsus</i>	Virvelløse dyr		1	9	29
	<i>Amauomyza morionella</i>	Virvelløse dyr		1	1	1
	<i>Amauomyza flavifrons</i>	Virvelløse dyr		1	1	5
	<i>Iteomyia capreae</i>	Virvelløse dyr		1	2	32
	<i>Agathomyia wankowiczii</i>	Virvelløse dyr		2	16	44

2.oktober 2024 Lahaugmoen i Lillestrøm kommune

Naturvernforbundet i Nittedal ville arrangere en dag med søkelys på skogstyper. Naturskog og flatehogst skulle en se på og Erik Kagge, biolog i Naturvernforbundet, skulle lede turen. De inviterte oss med og vi foreslo å starte med den fine gamle skogen ved Mortens kro på Gjelleråsen, og så gå gjennom hogstfelt til området på Lahaug med forholdsvis gammel skog som er trua av nedbygging. Også denne gangen startet vi sju kartleggere noe før de andre i skogen med en del dødved. Deretter fulgte vi de få som møtte fra Naturvernforbundet.

Skal tro om det er mange som forveksler olivenullskinn med gulltråd? Vi fant begge artene under den samme granlågen.

En av våre kartleggere har ikke rukket å registrere sine observasjoner fra denne turen ennå. På området Lahaugmoen, som altså er den delen som er relevant i forhold til raviner på Romerike, er det til nå registrert 14 sopparter fra denne dagen. Det ble ikke lange tiden vi var der og den gode sesongen for jordboende sopp var avsluttet, og bare to av artene tar vi med her.

Navn	Vitenskapelig Navn	Artsgruppe	Rød- liste	Antall funn registrert i Artskart		
				Lillestrøm	Akershus	Norge
olivenullskinn	Piloderma olivaceum	Sopp		1	2	13
svartsonekjuka	Phellinus nigrolimitatus	Sopp	NT	19	1112	9111

8.oktober 2024 Julsrudevja Nord i Eidsvoll kommune

Da vi var på den første turen til Julsrudevja rakk vi bare å undersøke en brøkdal av ravinen, derfor ble det en senere høsttur til en del nord for Julsrudåa. Denne gangen var vi fem kartleggere og to som ønsket å lære hvordan man kartlegger. Også denne delen var bratt og vi holdt oss i lia der det var lågurtskog.

Godt humør til tross for bratt terreng og noe nedbør.

En bartrehårskål på en tørr grangrein. Den er ikke bestemt til art ennå.

Fra denne turen er det til nå gjort 85 registreringer fordelt på 80 arter, derav 53 sopp.

				Antall funn registrert i Artskart		
parkslirekne	<i>Reynoutria japonica</i>	Karplanter	SE	43	1616	16071
trådmugg	<i>Tilachlidium brachiatum</i>	Sopp		1	19	88
stubbehorn	<i>Xylaria hypoxylon</i>	Sopp		1	256	2444
frosthette	<i>Mycena metata</i>	Sopp		1	89	849
flåhette	<i>Mycena epipterygia</i>	Sopp		1	223	2245
stor flåhette	<i>Mycena viscosa</i>	Sopp		1	15	98
blågrå østerssopp	<i>Pleurotus ostreatus</i>	Sopp		1	124	1113
puddertraktsopp glatt	<i>Clitocybe nebularis</i> var. <i>nebularis</i>	Sopp		1	178	1757
potetrøysopp	<i>Scleroderma bovista</i>	Sopp		1	20	172
gul snyltekjuke	<i>Antrodiella citrinella</i>	Sopp	NT	6	473	1236
beversagsopp	<i>Lentinellus castoreus</i>	Sopp		2	98	330
kjukesnyltebeger	<i>Hyphodiscus hymeniophilus</i>	Sopp		1	19	103
horngrå flathatt	<i>Rhodocollybia asema</i>	Sopp		1	121	1235
stor barksopp	<i>Phlebiopsis gigantea</i>	Sopp		2	70	498
	<i>Stigmella pretiosa</i>	Virvelløse dyr	VU	2	3	13

